

tekst: Salomon Bouman

Boeken

Indringend beeld Israelische samenleving

De treffend gekozen titel van het boek van de Israelische journalist/commentator Ari Shavit van de gezaghebbende krant *Haaretz* vertelt het hele verhaal: *Mijn beloofde land. De triomf en tragedie van Israël*. Een schrijnender, pijnlijker, maar ook lovend boek over Israël is niet eerder door een Israëli uit een bekend pioniersgeslacht, afkomstig uit Engeland, geschreven.

Shavit maakt een duidelijk onderscheid tussen de uitzonderlijke dynamiek van de bruisende, creatieve Israelische samenleving en de toekomst van de Joodse staat in het hart van de islamitische wereld. Voor zover ik weet is dit boek nog niet in Israël uitgegeven. Misschien gebeurt het ook niet. Want het boek is ook een aanklacht tegen het zionisme. Niet tegen het bestaansrecht van de zionistische staat, maar wel tegen de uitwassen ervan tegen de Palestijnen vóór en na de stichting van Israël in 1948. De school van de 'nieuwe historici' (Benni Morris, Ilan Pappé en anderen) heeft enkele decennia geleden op grond van archiefmateriaal en andere informatie de verdrijving van de Palestijnen tijdens de Onafhankelijkheidsoorlog voor het voetlicht gebracht. Dat leidde tot heftige discussies tussen voor- en tegenstanders van deze vorm van geschiedschrijving. Shavit neemt nu in dit debat een bijzondere positie in. Het komt er op neer dat Israël niet had kunnen worden gesticht zonder vaak systematische verdrijving van de Palestijnen uit hun dorpen en steden. Volgens hem is het een historische rechtmatigheid. Ik vraag me echter af of Shavit er verstandig aan heeft gedaan in de context van de huidige situatie tot in gruwelijke details sommige misdaden van de zionisten te beschrijven, zonder overigens zijn ogen te sluiten voor Palestijnse wreedheden.

Misschien is dat de reden dat het boek niet in het Iwriet zal verschijnen. Toch is het een aanrader, omdat het een indringend beeld schept van de ontwikkeling van Israelische samenleving in al haar aspecten. Shavit legt terecht het accent op het uiteenvallen van de cohesie in het Joodse land in, zoals hij schrijft, 'stammen'. Het

Mijn beloofde land
– Ari Shavit.
Uitgeverij
Spectrum,
2013. Prijs
€ 29,99.

17 juni
lezing in
de Balie te
Amsterdam

kibboets-ethos en het socialistische karakter van Israël is overwoekerd door een meedogenloos kapitalisme, waardoor de kloof tussen rijk en arm tot ondraaglijke spanningen leidt en de weerbaarheid van Israël wordt aangetast. Dat geldt ook voor de escalerende spanningen tussen het snel groeiende religieuze segment en de seculieren, op wier schouders de economie en veiligheid van het land rust.

Binnenlandse spanningen en islamitische dreiging plaatsen volgens Shavit vraagtekens achter het voortbestaan van zijn geliefde land. Voorlopig staat de van de militaire industrieën afgeleide high-tech garant voor Israëls veiligheid. Maar hoe lang nog? Israël ligt binnen het bereik van een zee van raketten. Uitvoerig gaat Shavit in op de vraag of Israël uiteindelijk de Iraanse atoomdreiging kan overleven of, zoals eerder gebeurde, preventief moet handelen.

Shavit is een peacenik. Hij verwijt Israëls leiders, in het bijzonder premier Benjamin Netanyahu, een vergelijk met de Palestijnen uit de weg te gaan. Maar Shavit prijst hem ook, omdat Netanyahu volgens hem wel heel duidelijk het Iraanse gevaar onderkent. Kortom, een goed, enigszins pathetisch geschreven boek om te lezen, over te denken en over te discussiëren.